



มหาวิทยาลัยรังสิต

รายละเอียดของรายวิชา

คณะ อาชีววิทยาและการบริหารงานยุติธรรม

หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา อาชีววิทยาและการบริหารงานยุติธรรม

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

MPC601	การบริหารงานยุติธรรม	3 (3-3-6)
	Justice Administration	
วิชาบังคับร่วม	-	
วิชาบังคับก่อน	-	
ภาคการศึกษา	1/2568	
กลุ่ม	01	
ประเภทของวิชา	☐ วิชาปรับพื้นฐาน ☐ วิชาศึกษาทั่วไป ☒ วิชาเฉพาะ ☐ วิชาเลือกเสรี	
อาจารย์ผู้รับผิดชอบ	ผศ.ดร.อารณีย์ วิวัฒนาภรณ์	☒ อาจารย์ประจำ ☒ อาจารย์ประจำ ☒ ในที่ตั้ง
อาจารย์ผู้สอน	ผศ.ดร.อารณีย์ วิวัฒนาภรณ์	☐ อาจารย์พิเศษ ☐ นอกที่ตั้ง
สถานที่สอน		
วันที่จัดทำ	28 กรกฎาคม 2568	

หมวดที่ 2 วัตถุประสงค์ของรายวิชาและส่วนประกอบของรายวิชา

1. วัตถุประสงค์ของรายวิชา

(1) เพื่อศึกษาทฤษฎี แนวคิด ความหมายของกระบวนการยุติธรรม ประวัติและการพัฒนาการของกระบวนการยุติธรรมสากล ตลอดจนขอบเขตและประเภทโครงสร้างอำนาจ และหน้าที่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

(2) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการของหน่วยงานและระบบงาน จริยธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพ อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

(3) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการของหน่วยงานและระบบงาน จริยธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพ อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

(4) เพื่อศึกษาการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมด้วยกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก กระบวนการยุติธรรมทางเลือก และกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด การลดความเหลื่อมล้ำในกระบวนการยุติธรรม

2. คำอธิบายรายวิชา

ทฤษฎี แนวคิด ความหมายของกระบวนการยุติธรรม ประวัติและการพัฒนาการของกระบวนการยุติธรรมสากล ขอบเขตและประเภทโครงสร้างอำนาจ และหน้าที่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม การบริหารจัดการของหน่วยงานและระบบงาน จริยธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพ อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม หลักเกณฑ์การใช้ดุลยพินิจทางอาญา และสิทธิการเข้าถึงในกระบวนการยุติธรรม ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมด้วยกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก กระบวนการยุติธรรมทางเลือก และกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด การลดความเหลื่อมล้ำในกระบวนการยุติธรรม

Theories, concepts meaning of justice administration, the history and development of international justice administration; the scope and types of powers and duties of agencies involved in justice administration; the administration, working systems, study ethics, professional ethics, the scope and types of powers and duties of agencies involved in justice administration; criminal judgment guidelines and the right to access in the justice process from the beginning to the end of the process; crime solution by mainstream criminal justice and alternative criminal justice; restorative justice, offenders rehabilitation, reducing inequality in justice.

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษา

มี6.....ชั่วโมง/สัปดาห์

☒ e-mail : aranee.v@gmail.com

☐ Facebook :.....

☐ Line :.....

☐ อื่น ระบุ.....

หมวดที่ 3 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

การพัฒนาผลการเรียนรู้ในมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านที่มุ่งหวัง มีดังต่อไปนี้

1. คุณธรรม จริยธรรม

●	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
1.1	มีคุณธรรม จริยธรรม เสียสละ และซื่อสัตย์สุจริต	● สอดแทรกเนื้อหาด้านความมีวินัย ตรงต่อเวลา รับผิดชอบตนเองและสังคม	● สังเกตพฤติกรรมการส่งงานจะต้องเป็นไปตามกำหนดเวลา เพื่อฝึกให้นักศึกษารับผิดชอบต่องาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
1.2	มีระเบียบ วินัย ตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม	● การเข้าชั้นเรียน และส่งมอบงานตรงเวลา ● สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในระหว่างที่พูดคุยกับนักศึกษา เน้นความรับผิดชอบต่องาน วินัย จรรยาบรรณ ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ของตนเอง	● สังเกตพฤติกรรมการส่งงานจะต้องเป็นไปตามกำหนดเวลา เพื่อฝึกให้นักศึกษารับผิดชอบต่องาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
1.4	เคารพและปฏิบัติตาม กฎระเบียบและข้อบังคับ ต่างๆ ภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรและสังคม	● การเข้าชั้นเรียน และส่งมอบงานตรงเวลา	● สังเกตพฤติกรรมการส่งงานจะต้องเป็นไปตามกำหนดเวลา เพื่อฝึกให้นักศึกษารับผิดชอบต่องาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

2. ความรู้

●	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
2.1	มีความรู้และความเข้าใจ ทฤษฎี หลักการ วิธีการใน กระบวนการอาชีวศึกษา และการบริหารงานยุติธรรม เป็นอย่างดี	● การบรรยาย	● คะแนนการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ● รายงานกลุ่ม ● รายงานเดี่ยว
2.4	สามารถทำวิจัยเพื่อค้นหา องค์ความรู้ใหม่ๆ ในสังคม และนำกลับมาแก้ปัญหาได้ อย่างแท้จริง	● ให้นักศึกษาค้นคว้าข้อมูล และเขียนบทความ ● ให้นักศึกษาคิด วิเคราะห์ แก้ไขปัญหาจากกรณีศึกษา	● การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ● รายงานเดี่ยว

3. ทักษะทางปัญญา

●	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
3.4	มีความรับผิดชอบต่อ ความคิด คำพูดและการ กระทำของตนเอง และของ กลุ่มต่อสังคมส่วนร่วมทำให้ ลดความขัดแย้งในสังคมได้ จริง	● ให้นักศึกษาคิด วิเคราะห์ แก้ไขปัญหาจากกรณีศึกษา	● การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

●	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
4.4	มีความรับผิดชอบการ พัฒนาการเรียนรู้ทั้งของ ตนเองและทางวิชาชีพอย่าง ต่อเนื่อง	● สอนแบบบรรยายและถามตอบ ● มอบหมายงานที่ส่งเสริมการคิดอย่างมี ● วิจัยกรณีศึกษาที่ดีและอย่างเป็นระบบ ● การนำเสนอของนักศึกษา ● ในรูปแบบเดี่ยวและแบบกลุ่มการทำ ● รายงานการวิเคราะห์กรณีศึกษา	● การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ● รายงานกลุ่ม ● รายงานเดี่ยว

5. ทักษะการทำวิจัย

●	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
6.3	สามารถทำวิจัยได้จริงทั้งรูปแบบเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพเป็นอย่างดี	- สอนแบบบรรยายและถามตอบ - มอบหมายงานที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ดีและอย่างเป็นระบบ - การนำเสนอของนักศึกษา - ในรูปแบบเดี่ยวและแบบกลุ่มการทำรายงานการวิเคราะห์กรณีศึกษา	- การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน - รายงานกลุ่ม - รายงานเดี่ยว

หมวดที่ 4 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	กิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อที่ใช้	จำนวนชั่วโมง	ผู้สอน
1	-แนะนำการเรียนการสอน -การบริหารงานยุติธรรมในภาพรวม -แนวคิด ทฤษฎี ด้านกระบวนการยุติธรรม -หลักการบริหารภาครัฐกับงานยุติธรรม	การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน -การคิดวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้จากกรณีศึกษา -Power Point	6	ผศ.ดร.อารณีย์ วิวัฒนาภรณ์
2	บทบาทตำรวจในกระบวนการยุติธรรม : มิติเปรียบเทียบกับนานาชาติสู่บริบทของไทย	การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน -การคิดวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้จากกรณีศึกษา -Power Point	6	พ.ต.ต.ดร.ภิญโญ มีเปี่ยม อาจารย์คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ผศ.ดร.อารณีย์ วิวัฒนาภรณ์
3	นโยบายทางอาญาและการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม	การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน -การคิดวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้จากกรณีศึกษา -Power Point	6	พ.ต.ท.ดร.พงศ์ธร ธัญญศิริ ผศ.ดร.อารณีย์ วิวัฒนาภรณ์

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อที่ใช้	จำนวน ชั่วโมง	ผู้สอน
4	การบริหารงานยุติธรรม เกี่ยวกับการลงโทษอาญา	-การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน -การคิดวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้จาก กรณีศึกษา -Power Point	3	ท่านผู้พิพากษา ดร.ศุภกิจ แย้มประชา ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แขวงพระนครเหนือ ช่วย ทำงานชั่วคราวในตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาล อุทธรณ์ ผศ.ดร.อารณีย์ วิวัฒนาภรณ์
5	มาตรการทางเลือก:การ ไกล่เกลี่ยคดีในมุมมองของ ศาล	-การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน -การคิดวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้จาก กรณีศึกษา -Power Point	6	ท่านผู้พิพากษา สุรียนตร์ โสติพิท ประธานแผนกคดีผู้บริโภค ในศาลอุทธรณ์ ผศ.ดร.อารณีย์ วิวัฒนาภรณ์
6	ความยุติธรรมทางอาญา : ที่มา หลักการและแนว ปฏิบัติ	-การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน -การคิดวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้จาก กรณีศึกษา -Power Point	6	ท่านอัยการเสฐฐา เจียรพิรากุล อัยการประจำสำนักอัยการ สูงสุด ผศ.ดร.อารณีย์ วิวัฒนาภรณ์
7	นำเสนอรายงานกลุ่ม	-การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน -การคิดวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้จาก กรณีศึกษา -Power Point	6	ผศ.ดร.อารณีย์ วิวัฒนาภรณ์

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมินผลการเรียนรู้	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการประเมินผล
1.1,1.2,1.4	การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน การตอบข้อซักถามของผู้สอน	ตลอดภาคการศึกษา	10%
2.1, 2.4,4.4, 6.3	คะแนนการรายงานและรายงานเดี่ยว	7	40%
2.1, 2.4,4.4, 6.3	คะแนนการรายงานและรายงานกลุ่ม	7	50%

หมวดที่ 5 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำราและเอกสารหลัก

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย.(2548).กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ การคืนอำนาจแก่เหยื่ออาชญากรรมและชุมชน.กรุงเทพฯ:สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

เดชา สังขวรรณ.(2545).ความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์กับกระบวนการยุติธรรม (ในเอกสารประกอบโครงการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ทางเลือกใหม่สำหรับกระบวนการยุติธรรมไทย).กรุงเทพฯ :เดือนตุลา.

ณัฐวสา ฉัตรไพฑูรย์.(2550). กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ จากทฤษฎีสู่ทางปฏิบัติในนานาชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักอัยการสูงสุด.

เสกสัน เครือคำ.อาชญากรรม อาชญาวิทยา และงานยุติธรรมทางอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 2.นครปฐม:เพชรเกษมการพิมพ์,2562.

Braith John.(1998).Restorative Justice. The Handbook of Crime & Punishment,Michael Tony(edit).Oxford:Oxford University Press.

Cavanagh T.(1998).A doping New Values for the Court:What is Restorative Justice?.The Court Manager.

Marshall, F, Tony. (1985). *Alternative to Criminal Courts*. England : Gower Publishing co,ltd.

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. (2545, มกราคม-กุมภาพันธ์). “กระบวนการทัศน์ใหม่ในการบริหารงานยุติธรรม ทางอาญา.”

วารสารกรมคุมประพฤติ, 9, 1.น.8-14.

จำรัส รุ่งเรือง. (2547). การนำเอากระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในกระบวนการ ยุติธรรมสำหรับเด็ก
ศึกษากรณีการประชุมกลุ่มครอบครัว. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

วรัญญา โชติพงศ์.”แนวทางในการสร้างแบบประเมินความเสี่ยงในการปล่อยชั่วคราวก่อนพิจารณาคดีในกลุ่ม
ผู้ต้องหาหรือจำเลย.”สารนิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
,2559.

อมร เจริญเกษ.(2564).ทัศนของประชาชนต่อการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในกระบวนการ
ยุติธรรมไทย.สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เอกธิชัย สอดศรี.(2547).กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์กับงานคุมประพฤติ.สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
คณะสังคมสงเคราะห์ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อัจฉริยา ชูตินันท์.(2551).กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์โดยวิธีการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนเพื่อ
เห็นเหตุเด็กและเยาวชนโดยไม่ต้องขึ้นสู่ศาลเยาวชนและครอบครัว. รายงานการวิจัย.กรุงเทพฯ: คณะ
นิติศาสตร์ ปรีดีพนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

คิด ฉัตรประภาชัย. “เรียนรู้กระบวนการยุติธรรมในคดีอาญาของสหรัฐอเมริกา Criminal Justice
System in the

U.S.A..”<http://live.siammedia.org/index.php/article/kid/31060>,29 กรกฎาคม 2563.

ประพิน นุชเปี่ยม.”เอกสารประกอบการสอน การเข้าถึงความยุติธรรมและธรรมาภิบาล.”

<https://www.stou.ac.th/Schoolnew/polsci/UploadedFile/82427-14.pdf>, 1 สิงหาคม
2563.

หมวดที่ 6 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

- (1) ประเมินจาก การสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษา การอภิปรายโต้ตอบจากนักศึกษา การตอบคำถามของนักศึกษาในชั้นเรียน รวมทั้งการทำรายงานในรูปแบบรายบุคคล รายงานกลุ่ม
- (2) จัดให้มีการประเมินรายวิชา ประเมินการสอน และประเมินผลสัมฤทธิ์ของแต่ละรายวิชา

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

- (1) นักศึกษาประเมินการสอนของอาจารย์ทุกรายวิชา เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนรายวิชาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตามแบบฟอร์มที่คณะกำหนด
- (2) ผลการประเมินจะจัดส่งอาจารย์ผู้สอน และประธานหลักสูตรเพื่อปรับปรุงต่อไป
- (3) คณะรวบรวมผลการประเมินที่เป็นความต้องการในการปรับปรุงทักษะการสอน เพื่อนำมาวางแผนพัฒนาให้สอดคล้องและ/หรือปรับปรุงกลยุทธ์การสอนให้เหมาะสมกับรายวิชาและสถานการณ์ของคณะ

3. การปรับปรุงการสอน

จากการรวบรวมข้อมูลและการประเมินการสอนของอาจารย์ กรณีที่พบปัญหาของรายวิชาสามารถปรับปรุงรายวิชานั้น ๆ ได้ทันที ซึ่งถือเป็นการปรับปรุงหลักสูตรเล็กน้อยที่ไม่มีผลกระทบต่อโครงสร้างของหลักสูตร

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

- ☐ สัมภาษณ์นักศึกษา
- ☐ การสังเกตพฤติกรรมนักศึกษา.....
- ☒ การตรวจสอบการให้คะแนนและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา.....
- ☐ การประเมินความรู้รอบยอดโดยการทดสอบ.....
- ☐ รายงานผลการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในแต่ละด้าน.....
- ☒ แบบสำรวจ/แบบสอบถาม.....

■ อื่นๆ ระบุ การประเมินจากมหัศจรรย์ไปประกอบอาชีพในแง่ความพร้อม และความรู้จากสาขาวิชาที่เรียนรวมทั้งสาขาอื่นๆ ที่กำหนดในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของมหัศจรรย์รวมทั้งเปิดโอกาสให้เสนอข้อคิดเห็นในการปรับปรุงหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

จากการรวบรวมข้อมูลและการประเมินการสอนของอาจารย์ กรณีที่พบปัญหาของรายวิชาสามารถปรับปรุงรายวิชานั้น ๆ ได้ทันที ซึ่งถือเป็นการปรับปรุงหลักสูตรเล็กน้อยที่ไม่มีผลกระทบต่อโครงสร้างของหลักสูตร